

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ για τον ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟ

«Η βίωση του Οριακού: Κρίση – Ανάγκη – Μεταστροφή»

Βιβλιογραφία

- Jaspers, Karl. κ.χ. Εισαγωγή στη φιλοσοφία. Εισαγωγή-μετάφραση-σχόλια Χρ. Μαλεβίτσης, Αθήνα: Δωδώνη
- Pantazis, Vasileios. 2012. The “Encounter” as an “Event of Truth” in Education: An Anthropological-Pedagogical Approach, *Educational Theory*, 52(6): 43-58
- Bollnow, Otto. 1986. Φιλοσοφική Παιδαγωγική, Αθήνα: Γρηγόρη
- Agamben, Giorgio. 2013. Κατάσταση «εξαιρέσεως». Όταν η «έκτακτη ανάγκη» μετατρέπει την εξαίρεση σε κανόνα. Αθήνα: Πατάκης
- Koselleck, Reinhart, 2017. Κρίση, Αθήνα: Επέκεινα
- Kosik, Karel. 2003. Η Κρίση της νεωτερικότητας. Αθήνα: Ψυχογιός
- Miller, Alistair, 2017, Virtue through Challenge: Moral Development and Self-transformation, *Journal of the Philosophy of Education*, 1(1): 1-15
- Welz, Claudia. 2010. Identity as self-transformation: emotional conflicts and their metamorphosis in memory, *Cont Philos Rev*, 43:267–285
- Alexander C. Jeffrey, Ron Eyerman, Bernhard Giesen, Neil J. Smelser and Piotr Sztompka (eds). *Cultural Trauma and Collective Identity*, Berkeley, California: University of California Press
- Παύλος Μάτεσις, 1990, Η μητέρα του σκύλου, Αθήνα: Καστανιώτης

Υποστηρικτικά σχόλια και υλικό για την βιβλιογραφία

Όπως έχει επισημανθεί συχνά από την επιστημονική επιτροπή του διαγωνισμού, στόχος της βιβλιογραφίας είναι η οριοθέτηση της προβληματικής και η εξοικείωση με κάποιες βασικές ιδέες που είναι σημαντικές για την κατανόησή της. Η βασική επιδίωξη είναι αυτές οι ιδέες να αποτελέσουν πηγή έμπνευσης και σημείο εκκίνησης ώστε οι μαθητές/τριες να εκφράσουν τις δικές τους θέσεις για τα θέματα που θα τεθούν. Σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να υιοθετηθεί η λογική της κατευθυνόμενης και στείρας αναπαραγωγής όσων λένε τα άρθρα και τα βιβλία που παραθέτουμε. Τα σχόλια και το υλικό που παραθέτουμε είναι το μέσο για να νιώσουν οι μαθητές/τριες ελεύθεροι να αρθρώσουν με τον δικό τους τρόπο φιλοσοφικά επιχειρήματα. Θα είμαστε στη διάθεση σας για όποιες διευκρινίσεις επι του υλικού.

Jaspers, Karl. *κ.χ. Εισαγωγή στη φιλοσοφία*. Εισαγωγή-μετάφραση-σχόλια Χρ. Μαλεβίτσης, Αθήνα: Δωδώνη

Στις σελίδες 58-64 που παραθέτουμε αναπτύσσεται το επιχειρήμα του Jaspers για το ότι πηγή του φιλοσοφείν δεν είναι μόνο ο θαυμασμός και η αμφιβολία αλλά και οι οριακές καταστάσεις που οδηγούν στην μεταστροφή του εαυτού. Ο φιλοσοφικός λογισμός, καθώς αναδύεται από αυτές τις συνθήκες, έχει ως απώτερο στόχο του την επικοινωνία με τον άλλο και το ξεπέρασμα της εμπειρίας της αποτυχίας.

Bollnow, Otto. 1986. *Φιλοσοφική Παιδαγωγική*, Αθήνα: Γρηγόρη

Στις σελίδες 54-69 που παραθέτουμε, ο Bollnow παρουσιάζει την πιο πολυσυζητημένη έννοια στο χώρο της Ερμηνευτικής Φιλοσοφικής Παιδαγωγικής, την «Συνάντηση». Αφού υπογραμμίζει την προέλευση της έννοιας από την παράδοση του Υπαρξισμού, αναπτύσσει το σκεπτικό του σχετικά με το γιατί η Συνάντηση καθιστά την Παιδαγωγική ως μια εμπειρία του ασταθούς, μέσα στην οποία όμως ενυπάρχει η πιθανότητα μετασχηματισμού του συνόλου της μαθησιακής εμπειρίας και κατανόησης του κόσμου με άλλα μάτια.

Pantazis, Vasileios. 2012. The “Encounter” as an “Event of Truth” in Education: An Anthropological-Pedagogical Approach, *Educational Theory*, 52(6): 43-58

Σύγκριση της θεωρίας της αλήθειας του Badiou με την έννοια της «Συνάντησης» του Bollnow. Στις 4 τελευταίες σελίδες ο Πανταζής εξειδικεύει το σκεπτικό του Bollnow σε παιδαγωγικά πλαίσια.

Miller, Alistair, 2017, Virtue through Challenge: Moral Development and Self-transformation, *Journal of the Philosophy of Education*, 1(1): 1-15

Το βασικό επιχείρημα του άρθρου εστιάζει στη σχέση ηθικής ανάπτυξης και μεταστροφής του εαυτού. Ο συγγραφέας ξεκινάει διατυπώνοντας μια κριτική στην Αριστοτελική θεωρία της φρόνησης όχι για να την καταρρίψει αλλά για να την εμπλουτίσει σε σχέση με τα σύγχρονα παιδαγωγικά συμφραζόμενα. Σκιαγραφεί το περιεχόμενο της παιδαγωγικής φιλοσοφίας δια της οποίας οι έφηβοι δύνανται να συγκροτηθούν ως ηθικά υποκείμενα μέσα από εμπειρίες που έχουν το στοιχείο της πρόκλησης και της περιπέτειας. Το όλο σκεπτικό αντλεί από την Φιλοσοφία της εκπαίδευσης και συνομιλεί με την σχετική βιβλιογραφία. Εστιάστε στις σελίδες 1-3, 8-14

Welz, Claudia. 2010. Identity as self-transformation: emotional conflicts and their metamorphosis in memory, *Cont Philos Rev*, 43:267–285

Βασική ιδέα του επιχειρήματος είναι ότι η προσωπική ταυτότητα δεν μπορεί να κατανοηθεί ούτε ως το αποτέλεσμα μιας αναλλοίωτης ουσίας ούτε ως το προϊόν εξωτερικών επιδράσεων αλλά ως ένα διαρκές γίνεσθαι το οποίο ξεδιπλώνεται μέσα από τις συγκρούσεις. Εστιάζει στο πως ο φιλόσοφος Paul Ricoeur διαπραγματεύεται την σύγκρουση ως συνθήκη για τον μετασχηματισμό του εαυτού και στην σημασία που έχει το τραύμα για την αναδιοργάνωση του βιωμένου χρόνου. Εστιάστε στις σελίδες 267-272, 279-284

Alexander C. Jeffrey. 2004. Toward a Theory of Cultural Trauma, in Alexander C. Jeffrey, Ron Eyerman, Bernhard Giesen, Neil J. Smelser and Piotr Sztompka (eds). *Cultural Trauma and Collective Identity*, 1-31, Berkeley, California: University of California Press

Το κείμενο το Jeffrey Alexander εστιάζει στο βίωμα του οριακού μέσα από το τραύμα ως συλλογική εμπειρία. Αντιμετωπίζοντας το τραύμα υπό το πρίσμα της συλλογικής ταυτότητας, ο Alexander αναπτύσσει μια θεωρία του πολιτισμικού τραύματος βασικό χαρακτηριστικό της οποίας είναι η ανάδειξη των πολιτισμικών διαδικασιών που μετατρέπουν μια κοινωνική κρίση σε πολιτισμική κρίση. Παραθέτει παραδείγματα όπου επισημαίνονται οι διαδικασίες δια των οποίων τραυματικά γεγονότα απειλούν το αίσθημα του ανήκειν και όπου η βίωση του οριακού είναι μεσολαβημένη από πολιτισμικές αφηγήσεις. Δώστε έμφαση στις σελίδες 1-20

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Για την περαιτέρω υποστήριξη των εκπαιδευτικών, έχουμε οργανώσει εξειδικευμένο eclass στο gmail. Εκεί θα βρείτε το παραπάνω υλικό και περισσότερα επεξηγηματικά σχόλια για όλες τις πηγές και ειδικά για τα ξενόγλωσσα κείμενα. Εκεί μπορείτε επίσης να στέλνετε τις απορίες σας για τις πηγές. Για την πρόσβασή σας θα στείλετε

email στο mail του διαγωνισμού (philosophia.diagonismos@gmail.com) με τα στοιχεία σας (ονοματεπώνυμο, ιδιότητα και σχολείο εργασίας) και θα λάβετε πρόσκληση για συμμετοχή στο g classroom.